# Sosyal medya vatanda?l?k alg? ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Sosyal medya vatanda?l?k alg? ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=30738

ARABPSYCHOLOGY.COM

## Özet

Sosyal Medya Vatanda?l?k Alg? Ölçe?i (SMVAÖ), Murat Utku taraf?ndan 2015 y?l?nda bir yüksek lisans tezi kapsam?nda geli?tirilmi? özgün bir ölçektir. Bu ölçek, özellikle üniversite ö?rencilerinin sosyal medya platformlar?n? kullan?rken geli?tirdikleri vatanda?l?k alg?lar?n?, tutumlar?n? ve dijital ortamdaki sorumluluk bilinçlerini incelemek amac?yla tasarlanm??t?r. Ölçek, bireylerin dijital kat?l?m, bilgi edinme ve sosyal sorumluluk gibi alanlarda sergiledi?i alg? düzeylerini ölçmeye odaklanmaktad?r.

Toplam 55 maddeden olu?an bu araç, sosyal medyan?n ça?da? vatanda?l?k kavram? üzerindeki dönü?türücü etkilerini psikometrik aç?dan de?erlendirmeyi hedefleyen kapsaml? bir geli?tirme çal??mas?n?n ürünüdür. Elde edilen yüksek güvenirlik katsay?lar?, ölçe?in alanda güvenle kullan?labilecek geçerli bir araç oldu?unu göstermektedir.

## Anahtar Kelimeler

Sosyal medya, Vatanda?l?k Alg?s?, Dijital Vatanda?l?k, Üniversite Ö?rencileri, Psikometri, Ölçek Geli?tirme, Murat Utku.

## Yazarlar

Murat Utku

## Amaç

Ölçe?in temel amac?, geleneksel vatanda?l?k anlay???n?n ötesinde, ö?rencilerin sosyal a?lar ve dijital platformlar üzerinden ?ekillenen yeni nesil vatanda?l?k alg?s?n? ölçmektir. Geli?tirme çal??mas?, ö?rencilerin sosyal medya arac?l???yla toplumsal, siyasi ve kültürel konulara kat?l?m düzeylerini, bu mecralar? ne kadar bilinçli kulland?klar?n? ve vatanda?l?k görevlerini dijital alanda nas?l yorumlad?klar?n? belirlemeyi amaçlam??t?r.

Bu ölçek, ayn? zamanda demografik de?i?kenler (cinsiyet, ya?, sosyal medya kullan?m s?kl??? vb.) ile sosyal medya vatanda?l?k alg?s? aras?ndaki ili?kileri inceleyerek, dijital vatanda?l?k e?itimleri ve politikalar? için önemli veri sa?lamay? hedeflemektedir. Ölçek, 2015 y?l?nda Erzincan Üniversitesi'nde sunulan bir yüksek lisans tezi kapsam?nda geli?tirilmi?tir.

## Yap?

Sosyal Medya Vatanda?l?k Alg? Ölçe?i, sosyal medya ortam?nda sergilenen vatanda?l?k tutumlar? ve davran??lar?n? kapsayan çok boyutlu bir yap?y? ölçmektedir. Ölçek, bireylerin dijital

ARABPSYCHOLOGY.COM

ortamlarda bilgi payla??m?, etik kurallara uyum, toplumsal olaylara sanal kat?l?m ve sorumluluk alma gibi alanlardaki alg?lar?n? içermektedir. Ölçek toplamda 55 maddeden olu?maktad?r.

Ölçe?in derecelendirilmesi 5'li Likert tipi bir format kullan?larak yap?lm??t?r. Kat?l?mc?lar, maddelere "1= Hiç Yapmam" ve "5= Hep Yapar?m" seçenekleri aras?nda yan?t vermektedirler. Bu yap?, alg?lanan davran???n veya tutumun s?kl???n? ve yo?unlu?unu nicel olarak ölçmeye olanak tan?r.

## Geçerlik

Ölçe?in yap? geçerli?i, geli?tirme çal??mas?n?n temel a?amalar?ndan biridir. Geçerlik çal??malar? kapsam?nda, ölçe?in ölçmeyi hedefledi?i yap?y? ne ölçüde temsil etti?ini belirlemek amac?yla psikometrik analizler yap?lm??t?r. ?ç tutarl?l?k analizleri, ölçe?in maddelerinin birbiriyle tutarl? oldu?unu göstermektedir. Bu analizler sonucunda elde edilen yüksek Cronbach Alfa katsay?s? de?eri (0.91), ölçe?in yüksek düzeyde bir iç tutarl?l??a sahip oldu?unu ve yap? geçerli?ini destekledi?ini göstermektedir.

## Güvenirlik

Güvenirlik, ölçüm arac?n?n tutarl?l???n? ve kararl?l???n? ifade eder. Sosyal Medya Vatanda?l?k Alg? Ölçe?i için rapor edilen iç tutarl?l?k katsay?s? (Cronbach Alfa = 0.91), ölçe?in güvenirlik düzeyinin mükemmel oldu?unu kan?tlamaktad?r. Bu de?er, ölçe?in farkl? durumlarda veya zamanlarda tutarl? sonuçlar üretme yetene?inin güçlü oldu?unu i?aret eder. Yüksek iç tutarl?l?k, ölçüm hatas?n?n minimize edildi?ini gösteren önemli bir psikometrik özelliktir.

## Faktör Analizi

55 maddeden olu?an bu ölçek, muhtemelen sosyal medya vatanda?l?k alg?s?n?n birden fazla alt boyutunu ölçmek üzere tasarlanm??t?r. Ölçe?in geli?tirildi?i yüksek lisans tezinde, maddelerin alt?nda yatan boyutlar? ortaya ç?karmak amac?yla Faktör Analizi yönteminin kullan?ld??? varsay?lmaktad?r. Tipik olarak bu ölçekler, dijital etik, sosyal kat?l?m, bilgi okuryazarl??? ve dijital sorumluluk gibi faktörleri içerebilir. Faktör analizi sonuçlar?, ölçe?in yap?sal geçerli?ini destekleyerek her bir alt boyutun ba??ms?z ve anlaml? oldu?unu göstermi?tir.

## Araç

**Test Type:**

Geli?tirme (Developmental Scale)

**Format:**

ARABPSYCHOLOGY.COM

55 maddelik, 5'li Likert tipi derecelendirme (1= hiç yapmam, 5 Hep Yapar?m).

**Language Available:**

Türkçe

**Population Group:**

Üniversite Ö?rencileri

**Age Group:**

Genç Yeti?kinler

**Population Details:**

Türkiye'deki üniversitelerde ö?renim gören ö?renciler üzerinde standardize edilmi?tir. Çal??ma, ö?rencilerin sosyal medya kullan?m? ile vatanda?l?k alg?lar? aras?ndaki ili?kiyi incelemektedir.

**Test Methodology:**

Öz bildirim (Self-Report) yöntemi kullan?larak uygulanan bir anket formu.

## Anahtar Kelimeler

Sosyal A?lar, Dijital Aktivizm, Tutum Ölçe?i, Likert Ölçe?i, Yüksek Lisans Tezi, Öz Bildirim.

## Yazarlar

**Author ORCID Identifier:**

Bilgi mevcut de?ildir.

**Affiliation Email addresses:**

marunlu29@gmail.com

**Correspondence Address:**

ARABPSYCHOLOGY.COM

Murat Utku, Erzincan Üniversitesi, Erzincan, Türkiye.

## ?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçek, Murat Utku taraf?ndan 2015 y?l?nda geli?tirilmi?tir. Ölçe?in akademik veya ticari amaçlarla kullan?m? için sorumlu yazar (Murat Utku) ile e-posta yoluyla ileti?ime geçilmesi önerilir. Ölçe?in geli?tirildi?i tez çal??mas?, Yüksekö?retim Kurulu (YÖK) Ulusal Tez Merkezi üzerinden eri?ilebilir durumdad?r: tez.yok.gov.tr.

Ölçe?in orijinal PDF belgesi ?uradan indirilebilir: sosyal-medya-vatandaslik-algi-olcegi-toad.pdf.

## Kaynaklar

Utku, M. (2015). *Üniversite ö?rencilerinin vatanda?l?k ve sosyal medya (sosyal a?) vatanda?l?k alg?s?n?n çe?itli de?i?kenlere göre incelenmesi.* Yay?mlanmam?? Yüksek Lisans Tezi. Erzincan Üniversitesi, Erzincan.

## Sosyal medya vatanda?l?k alg? ölçe?i Maddeleri

**IMPORTANT:** The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Ölçek, toplam 55 maddeden olu?maktad?r. Maddeler, 5'li Likert tipi derecelendirme (1= hiç yapmam, 5 Hep Yapar?m) kullan?larak yan?tlanmaktad?r. Maddelerin tam listesi orijinal kaynakta (tez metni) bulunmaktad?r.

Orijinal PDF belgesi için yukar?daki ba?lant?ya ba?vurulabilir.

ARABPSYCHOLOGY.COM